

Cena Václava Buriana Olomouc

BEDEKR

1. ročník

2016

Pravidla 2016

- i. Výbor pro Cenu Václava Buriana vyhlásil pětičlennou jury, česko-slovensko-polskou, čtvrtý člen poroty je primátor města Olomouce, pátý člen Tomáš Tichák za časopis Listy.
- ii. Každý z porotců (s výjimkou čestného člena a porotce za Listy) má právo nominace jednoho básníka či básničky. Každý z porotců disponuje jedním hlasem při závěrečném hlasování o vítězi.
- iii. Nominace znamená pozvání do Olomouce, cestovné, nocležné a honorář 200 eur pro porotce i básníky.
- iv. Každý z porotců připraví biografii a krátké laudatio na svého nominanta či nominantku.
- v. Básně jsou přeloženy z polštiny do češtiny, otištěny v bedekru a poskytnuty v tištěné verzi na každém z autorských čtení.
- vi. V den soutěže se jury a nominovaní scházejí na radnici města Olomouce, kde je přivítá primátor města.
- vii. Odpoledne se uskuteční soutěžní čtení za účasti jury a diváků, bezprostředně po každém ze čtení následuje hodnocení jury ve veřejné diskusi jury.
- viii. Veřejně přístupná čtení doprovází anketní Cena diváků.
- ix. Večer vyhlásí jury Cenu Václava Buriana za poezii, honorovanou částkou 1000 eur, a za kulturní přínos ke středoevropskému dialogu, honorovanou rovněž částkou 1000 eur.
- x. Oceněný přijímá také stříbrnou brož náležející k ceně podle návrhu Martina Buriana.

Cena Václava Buriana Olomouc

BEDEKR

1. ročník

2016

Do kamenného kaňonu nehybných ulic tisknoucích modré nebe

Po náhlém odchodu olomouckého novináře, básníka, překladatele a polonisty Václava Buriana (1958–2014) se kroužek jeho přátel sdružený kolem časopisu Listy rozhodl pořádat každoroční Cenu Václava Buriana. Nejen jako „možnost přetavit něco nečekaného, strašného a předčasného v něco pozitivního“ (Martin Burian), ale také jako pokus o pravidelné středoevropské setkávání básníků, překladatelů, literárních vědců, publicistů, přátel Václava, Listů a co nejšířeji chápáné kultury, jak ji právě on svým osobním celoživotním angažmá tak nenapodobitelně (a skoro se dere říci osudově) ztělesňoval.

V lednu letošního roku tedy vznikl Výbor pro Cenu Václava Buriana, z. s., který jmenoval mezinárodní jury ceny ve složení Leszek Engelking (Varšava), Marián Hatala (Bratislava) a Petr Borkovec (Praha). Postupně vznikly dvě kategorie ceny – soutěžní Za poezii a mimo soutěž Za kulturní přínos ke středoevropskému dialogu. Do nesoutěžní kategorie byli na jaře nominováni polský bohemista Aleksander Kaczorowski a slovenská historička Katarína Hradská. V následné diskusi mezi výborem a jury (také za pomoci básnířky Sabine Eschgfällerové) krystalizovala pravidla básnické soutěže. Přidal se karikaturista Listů Martin Burian, tvůrce okřídleného otazníku, jenž se stal vlastní cenou. Tu ve stříbře provedl rakouský kovotepec Andreas Steiner.

Václavovo jméno otevíralo dveře. Objevili se milí partneři: především Jan Žůrek z Komunitního centra (Wurmova 7, Olomouc), které poskytlo nádvoří barokního paláce s bílým šapitó, v Praze ředitelka Polského institutu Agnieszka Kwiatkowská s nabídkou velkorysé finanční podpory. Nakonec samo město Olomouc přijalo ideu Ceny Václava Buriana za svou i díky laskavému angažmá kancléřky primátora města Hany Plaché a celé Radě města Olomouce. A porota se mohla rozrůst o primátora města Olomouce Antonína Staňka, jemuž patří dík od přijetí oné nesamozřejmé židle.

Jistěže mluvnice Ceny Václava Buriana teprve vzniká. Zbyněk Sekal má někde v denících: „Mluvnice: určení místa, času, způsobu.“ Tolik k práci výboru ceny. A Václav kdesi píše: „Z OKNA VLAKU // Kocour v reznoucí trávě / roviny mezi Berlínem a Uralem.“ Někde tady se koneckonců nachází i naše jury a první tři nominovaní básníci. Milana Děžinského by okamžitě upoutal ten kocour. Dálka by se zalíbila Marii Iljašenkové. A Jerzy Jarniewicz? Snad by se věnoval rezivění klasů... Zdá se, že v této rovině mezi Berlínem a Uralem o šíří větší než tři tisíce kilometrů zůstaneme i v následujících letech.

Václav Burian o podobné ceně, již by udělovalo město Olomouc, tu a tam mluvíval. Sám v Olomouci hostil mnohé významné spisovatele a básníky, dokonce oceněné Nobelovou cenou za literaturu (Czesław Miłosz, Sławomir Mrożek, Ryszard Krynicki). Přání Václava Buriana, aby kóta Olomouc na literární mapě roviny mezi Berlínem a Uralem něco znamenala, vychází prozatím spíše naprázdno.

Město

Přes rozpálené koleje
do kamenného kaňonu
nehybných ulic
tisknoucích modré nebe.
Někde to město je,
bez přátel,
plné odpadlíků
od ničeho.

(Václav Burian)

Ano, někde to město je. Ale není bez přátel, Václave.

*David Voda
Olomouc, srpen 2016*

Do kamiennego kanionu nieruchomych ulic dławiących błękitne niebo

Po nagłym odejściu ołomunieckiego dziennikarza, poety, tłumacza i polonisty Václava Buriana (1958–2014) krąg jego przyjaciół skupionych wokół pisma „Listy” postanowił powołać do życia przyznawaną dorocznie Nagrodę Václava Buriana. Chodzi nie tylko o „możliwość przekształcenia czegoś nieoczekiwanego, strasznego i przedwczesnego w coś pozytywnego” (Martin Burian), ale również o próbę stworzenia tradycji regularnych środkowoeuropejskich spotkań poetów, tłumaczy, literaturoznawców i publicystów, przyjaciół Václava, „Listów” i możliwie najszerzej rozumianej kultury, takiej, jakiej był on niepowtarzalnym (chce się niemal powiedzieć, wyznaczonym przez los) ucieleśnieniem, a to dzięki zaangażowaniu, które wypełniło mu całe życie.

W styczniu br. powstał komitet Nagrody Václava Buriana, który powołał międzynarodowe jury w składzie Leszek Engelking (Warszawa), Marián Hatala (Bratysława) i Petr Borkovec (Praga). Z czasem komitet zdecydował się na dwie kategorie nagrody – nagrodę za poezję, której laureat wyłaniany jest w wyniku konkursu, oraz nagrodę za wkład w dziedzinie kultury do dialogu środkowoeuropejskiego, nie łączącą się z rywalizacją konkursową. Do nagrody w drugiej z tych kategorii nominowani zostali polski bohemista Aleksander Kaczorowski i słowacka historyczka Katarína Hradská. W dyskusji między komitetem a jury (pomocą służyła też poetka Sabine Eschgfäller) ustalono zasady konkursu poetyckiego. Dołączył

karykaturzysta „Listów” Martin Burian, twórca skrzydlatego znaku zapytania, który stał się osobną nagrodą. W srebrze wykonał ją austriacki metaloplastyk Andreas Steiner.

Nazwisko Václava otwierało nam drzwi. Pojawili się łaskawi partnerzy, przede wszystkim Jan Žůrek z Miejskiego Centrum Kultury (ul. Wurmova 7, Ołomuniec), które udostępniło dziedziniec barokowego pałacu z białym namiotem cyrkowym, w Pradze – dyrektorka Instytutu Polskiego Agnieszka Kwiatkowska, która zaoferowała pomoc finansową. Wreszcie trzeba wymienić miasto Ołomuniec, które uznało ideę Nagrody Václava Buriana za swoją. Między innymi dzięki życzliwemu zaangażowaniu Hany Plachovej z kancelarii prezydenta miasta i całej Radzie Miejskiej jury mogło się powiększyć o prezydenta Antonína Staňka, któremu należy się podziękowanie za przyjęcie tego stanowiska, co przecież wcale nie było oczywiste.

Ma się rozumieć, gramatyka Nagrody Václava Buriana dopiero powstaje. Zbyněk Sekal napisał gdzieś w swym dzienniku: „Gramatyka: ustalenie miejsca, czasu i trybu”. To tyle o pracy komitetu. A Václav Burian: „Z OKIEN POCIĄGU // Kocur siedzi w rudziejącej trawie / równiny między Berlinem a Uralem”. Gdzieś więc znajduje się nasze jury i pierwsi trzech nominowani poeci. Milana Děžinského natychmiast zauroczyłby ten kocur. Dal spodobałaby się Marii Iljašenkovej. A Jerzy Jarniewicz? Pewnie skoncentrowałby się na rudziejących żdźbłach... Chyba na tej rozległej (więcej niż trzy tysiące kilometrów) równinie między Berlinem a Uralem pozostaniemy także w nadchodzących latach.

Václav Burian o idei takiej nagrody, przyznawanej przez miasto Ołomuniec, tu i tam mówił. Sam gościł w Ołomuńcu licznych wybitnych prozaików i poetów, w tym nawet laureata literackiej Nagrody Nobla (Czesław Miłosz, Sławomir Mrożek, Ryszard Krynicki). Pragnienie Václava Buriana, żeby punkt Ołomuniec na mapie literackiej tej równiny między Berlinem a Uralem coś znaczył, jak dotąd chyba się jednak nie ziściło.

Miasto

Przez rozpalone tory
do kamiennego kanionu
nieruchomych ulic
dławiących błękitne niebo.
Jest gdzieś to miasto,
bez przyjaciół,
pełne odstępców
od niczego.

(Václav Burian)

Tak, gdzieś to miasto jest. Ale są w nim przyjaciele, Vašku.

David Voda

Ołomuniec, sierpień 2016

NOMINACE NA CENU VÁCLAVA BURIANA ZA POEZII

MILAN DĚŽIŇSKÝ

(1974) – český básník
a překladatel anglicky
psané poezie. Na Univerzitě
J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
vystudoval učitelství českého
jazyka a angličtiny. Publikoval
básnické sbírky *Černá hodinka* (1996),
Kašel mé milenky (1997), *Slovník noci* (2003), *Přízraky* (2007)
a *Tajný život* (2012). Sbírk *Slovník noci*, *Přízraky* a *Tajný život*
byly nominovány na cenu Magnesia Litera (obdobu polské Nike)
v kategorii poezie. Milan Děžinský překládá poezii z angličtiny
(E. Dickinsonová, T. Roethke, W. C. Williams, S. Oldsová aj.).
Je také inspirátorem české verze americké ročenky *The Best
American Poetry*. Je učitel angličtiny. Žije v Roudnici nad Labem.

TAJNÝ ŽIVOT

Listopad

Takový obraz skomírání
vyžaduje aktivní zapojení.
Mé chryzantémy rozkvetlé do sněhu
jak barva poraněné zvěře.
Volná chvíle mezi jednotkami
času vyplněná trouchnivěním.
Matematická krása mrazu.
Struktury se organizují,
i když mezi nimi vládne řevnivost
o kontext kritického dokazování.
Nekonečné prodírání blátem.
Švestka koncem listopadu
voní psím granulátem.
Také sedíme a sledujeme sýkory v krmítku,
pijeme horký čaj, oslavu jistoty,
že přišel známý soumrak.
Kdo by nemiloval šedé nedělní odpoledne;
jsme už tak daleko od té scény s liškou,
co kolem dálnice vlekla svou poraněnou páteř
jako uloupenou kořist.

Jaro

Zkřehlé včely na květech,
pootevřených jak odchlípnuté nehty.
Pyl líně lne.
Choroš práší jarním vlhkem
jak zapařená mouka.
V krabaté kůře se líhne pozorný
obličej Theodora Roethka.
Vzduch voní jako paměť.
Ponrava pod sandálem
hloubí skulinu jak černou díru
v paralelním vesmíru. Její průsvitný
vnitřek se třese třaskavou budoucností ledku.
Minulost našla svou průrvu
a vlhce klouže vpřed, ale svět jásá.
Těsně před polednem
radlice vykloubí z hlíny vlhkou krysí lebku.

Mostní kámen

Jsem kámen v rohu stavby,
vší silou tlačím půlky mezi další kameny
a čelo vrásním.

Nic víc na práci nemám.

My všichni
jsme společenství kavek na bidle
pod jednou taktovkou.

Jsem černý jak litina
a na bradě mě olizuje mech.

Jsem čedič, co před zhroucením
drží most.

Škodolibost mnou skrytě cloumá,
zda přiznat,
že dřímá ve mně tekutost.

OBCHÁZENÍ OSTROVA

Polibek

Z nástupiště posílá žena slovo jako polibek,
nebudu znát to slovo.

Trefí ho punto, převážející skříň tak velkou,
až to vypadá, že někdo veze auto ve skříni.

Odjíždí k moři v Karlíně a Libni.

K hranicím jižních hor, po jejichž svazích
bys došel k horskému plesu,
kde jak zvonky cinkají rybky,
když se srazí.

Na Murteru

Vlny pleskají o dno člunu.
Kotevní provaz je napnutá šlacha.
Vítr je silný.
Slyšet není nic než vítr.

Co přichází z vnitrozemí, dusí se na břehu.
Obcházení olivovníků s mumii kočky.
Cikády pilují člověka jak nehet.

Jsi blízko k ničemu, jak jen je to možné,
než ti páteř napne tisíciletá ryba.

Předjaří

Zachrčení vyplivlo u zastávky ústřici,
která se propije až k moři,
vyhne-li se rozpitvání klacíkem –

Mlha záclon se trhá v zahradě.
Sousedí zasazují do truhlíku stařenku.
Mumie na jabloních se stařeckými úsměvy.
Larvy, malátné jako my, sní v dutině o polární záři.

V lese bez povšimnutí padne strom,
co má v kůře naše srdce.
Vylekané vrabce keř proseje jak zrní.

Bota se utopí v rašelině.
Přejde tisíc let a vše bude stejně.

Vyzutá bota

Pro zeď nevidím dům.
I když mi kdosi říkal, že moudřím.
A někdo jiný, že v mých básních je maso
spíš než kosti.
Já mám jiný sen,
který se mi noc co noc mění.
Zdá se mi o rybaření a jindy o batolení.
Společně se díváme na déšť
a je to lepší než láska za hrob.
Ale nakonec,
někde v mlhách za deštěm,
je hloubka jako hrob a v ní,
vyzutá bota, která zbyla, když ho odvezli.
Ale o tom jsem mluvit nechtěl.
Chtěl jsem jen pronést:
Byl jsem s tebou.
Na nic jiného se nepamatuji.

Vikingské štíty

Tuto báseň jsem načrtl na obrázek s andělem.
Má rozpažené ruce jako moje láska k lidstvu.
To jsi, tatíčku, ty.
Když mě chce potěšit, říká mi tatíčku.
Přichází ten mladší a stojí ve dveřích
jako rozpustilý duch.
Neříká nic. A je to nic, které znamená nic.
Mé štíty proti prázdnotě.

Až do ní odejdu,
najdou mě v jarním tání i s láskou k lidstvu.
Poznají mě po šroubu v levé noze,
který jsem si vysloužil
jako medaili v nohejbale.

Jazyky Babylónu

Na pultě jsem místo placení nechal ruku.

Poslední noc.

Světlo olizovalo srnu.

Rádio Babylón chraptělo na přání

mrtvým jezdcům z diskoték.

Než srna skočí, na chvíli ztuhne a její oči svítí.

Ruce nebolí.

Ležím v tiché rokli ve vlhkém listí, které hřeje.

Okusuji lišejníky, než se odvážím do polí.

Srna přechází mezi domy.

Před sběrači kovů klopí oči a nahlíží do okna

po páteční hádce.

Nachází správné dveře.

Sedá ke stolu.

Mluví vlídně s mou ženou

a talíř jí svítí do lidské tváře

jako měsíc.

Chtěl bych dnes přijít do veselého domu,

aby se na mne žena usmívala jako ve svatební den,

aby nikdo nestál přede dveřmi,

nic aby nenahlíželo do oken,

vítr aby v okapu šeptal.

Duch vane, kam chce.

Podívej na svou ženu, už se usmívá,

její jazyk jsou bytové dekorace,

barevné rozdíly, kombinace svetrů.

I ta nejkrásnější báseň říká, co dávno vím.

Báseň není život.

Je v pořádku, když končí nádechem.

PETR BORKOVEC

MD, chvála, srpen 16

Básně Milana Děžinského je asi možné milovat z mnoha důvodů (střílím od boku: třeba pro jejich věčnost a málomluvnost; pro nečekané střídání nálad v rámci jedné kratší básně; nebo pro jejich pěknou spolupráci s malíři všech dob; nebo pro všudypřítomnou ironii). Já mám jeho poezii rád kvůli živočichům. Děžinský zvířata a živočichy dovede dokonale popsat, umí je „trefit“ jedním detailem, který nikdo jiný nevidí ani neslyší. Je vidět, že má kolem zvířat spoustu nápadů (doslova hýří figurami). Soucítí s nimi. Ctí jejich tajemství. Počítá s nimi. Atd. Bezobratlí a obratlovci vystupují v jeho básních jako bytosti zvláštního druhu a rázu, trochu milenky, trochu andělé – a zároveň nikdy neztrácejí samy sebe, nějak voní, mají nějaký povrch těla, tvar, chování, zkrátka Děžinský je zároveň entomolog, ornitolog, etolog, lovec a farmář – a současně kouzelník a nenápadný Orfeus, k němuž přicházejí lvi. Milan Děžinský málem srazil srnu – naštěstí se o vlas minuli, srna zmizela v lesní tmě, ale básník si představuje, co by se stalo, kdyby si vyměnili místa: srna by to odřídila domů, k rodině, a on by odskákal do houští. Pohrává si s tou myšlenkou, rozvádí ji: celá situace je jak komická, tak vážná, pojednává o podrobnostech a všednosti, ale také o nejistotě života a hrůze, která na nás číhá hned za rohem všech obyčejných prkotin. Děžinský o tom vypráví, je to přece malá story, ale každý řádek toho vyprávění je také opravdový verš, formule, věštba, která se čtenáři zarává do paměti. Nebo ta liška v básni *Listopad*, která „kolem dálnice vlekla svou poraněnou páteř

jako uloupenou kořist“ – skvěle odpozorováno, vidím to „v barvách“, jak se říká, vzpomínám při četbě na všechna mrtvá a zraněná zvířata, která jsem při jízdě autem viděl, všichni jsme je viděli. Ale ten krutý a přesný obraz současně rozehrává další roviny textu: smutek rodinného života, rutinu ročního cyklu, sentiment a banalitu našeho prožívání, náš chlad. To, že žijeme v pouzdrech, která jsou pouhá zdání. Všechno se to do záběru na zmrzačenou lišku sbíhá; stéká to tam. Přirozeně, jakoby samo sebou, vlastní vahou – a na konci básně z toho mrazí, jsme otřeseni. Tohle umí v české současné poezii málokdo. Nechávám se jeho živočichy obklopit: pod podrážkou mám ponravu, která hloubí skulinu jak černou díru v paralelním vesmíru; dívám se, jak radlice vymačkává z hlíny vlhkou krysí lebku; před očima mi trčí jistota sýkorek v krmítku; ze vzdáleného jezera slyším rybky, které – když se srazí – cinkají jak zvonky; ústřice se z vnitrozemí propíjejí k moři a mezi olivovníky (kde leží mumie kočky) přechází něco jako srna. Jsem okouzlený a velice nervózní.

NOMINACE NA CENU VÁCLAVA BURIANA ZA POEZII

MARIE ILJAŠENKO

(1983) – pochází z Kyjeva,
z ukrajinsko-polsko-
české rodiny. Vyrůstala
v Polici nad Metují.

Vystudovala komparatistiku

a rusistiku na Karlově univerzitě

v Praze. Její debutová sbírka básní *Osip míří na jih* vyšla v roce
2015 v nakladatelství Host. Sbírka byla nominovaná na cenu
Magnesia litera v kategorii Objev roku. Překládá z polštiny,
ruštiny a ukrajinštiny, přeložila mimo jiné *Písně mrtvého
kohouta* a *Indii* Jurije Andruchovyče. Žije a pracuje v Praze.

OSIP MÍŘÍ NA JIH

I. Libeňské autodílny

Když trávy ztrácejí pružnost a ženou klasy vzhůru,
planý oves na železničních náspech a vprostřed křižovatek
mluví o možnosti ztratit půdu pod nohama,
a přesto zůstat celý.
Kdysi tu dělníci osázeli ovesné pole,
hned za svým skromným domem a hřbitovem,
na vršku nad řekou,
nebyli tu, protože tak chtěli, ale protože se to stalo.
Cizí kopce když objevuješ sám, rozbité ledničky pučí v srpnovém
horku,
mohutní černoši močí pod stíny bolševníků,
nejsi tu, protože jsi chtěl,
stejně tak karoserie aut, které pamatují daleké země.

VII. Kafemlýnek

Osip požírá a jako mlýnek vypouští housenky slov.
Přidáme pepř a sůl, špetku koriandru: kuchyňská poezie.
Zeptej se, proč to dělá, a on umlkne
jako rádio, které usnulo na parapetu.
Osip vypráví, jak se vaří v Arménii káva: o oo ooo o ō ō
první bublinky zvedají hladinu.
Nikdy jsi tam nebyl, Osipe, říkám mu,
on ale nesouhlasně vrtí modrou hlavou
a cvrčí něco v podivném jazyku s jazýčky u písmenek:
Հայաստան Հայաստան Հայաստան!
Pojedeme do Arménie! Pojedeme do Arménie!
Pojedeme na jih!

IX. Osip potkává Matyldu

Když mu doneseme ptáčka v krabici od malin,
radostí oněmí –

a potom hlesne: Matylida!
Matylido, Matylido, ukážu ti maliní v rumištích.
Azbukovník po dědečkovi, lavičku, na které sedávala babička,
čtvrtou nejdelší evropskou řeku. Vezmu tě
na daleké cesty.
Matylido, příště se nenarodím jako malý ptáček,
ale jako chlap s ramený jako skříň.
Já přejdu Karákóram a sjedu Indus v ladné lodi.
Minule jsem byl nejspíš básník.

X. Minulý život

Kradl jsem karamelky v petrohradském domě profsojuzu,
v kyjevských kavárnách sváděl herečky,
bál se lakmusových papírků a jazyka
svých litevských a haličských prarodičů,
miloval jsem Rembrandta a četl staré Řeky.
Minule jsem byl nejspíš básník.
Miloval jsem věže, to kvůli kamenům,
a ne pro věže samotné.
Jednou jsem stál u zábradlí s kováním,
hleděl jsem dolů do prázdna a řekl jsem:
v příštím životě se narodím jako malý ptáček –
z peří budu mít šedivý fráček.

XI. Rodinná paměť

Osip nestudoval, ví však, co bylo v Haliči počátkem století:
ženy se sítkami na hlavách, polštáře, řeřichy, kloboučnictví,
šlechtičtí levobočci, rusínská cimbálovka sviští (v horách),
knoflíky, petrolejky, cukrové doly,
krejčovské panny, škarpy, kam padaly dívky v krepdešínu,
bláto, střed světa, židovští dřevorubci,
ukrajinští básníci, Bruno Schulz, vídeňská káva,
lipové aleje, sněhové závěje, směnárna Mojzese Kreuze,
nafta, hodně nafty, balustrády, havrani (ti spíš na Bukovině),
maršál Piłsudski, pilulky proti bolesti srdce,
četná zjevení Marie Panny, krejcary, křižovatky,
chúsidské příběhy, např.

XIV. Voda

Tohle je místo a břeh, kam jsi přišel.
Tuto náhodnost denně piješ s vodou
jako kamennou sůl, jako chlór, jako vápník,
jako Karel Hlaváček, který tu zemřel
na konci století (a přece zemřel),
po iontech piješ a piješ.
Avšak jsi-li zadržen v pohybu, jsi to ty, kdo zadržuje,
a jsi to ty, kdo je zadržen.
Když trávy blednou a ženou klasy vzhůru,
planý oves na železničních náspech a vprostřed křižovatek
mluví o možnosti ztratit půdu pod nohama, a přesto zůstat celý.
Tehdy Osip míří na jih. Osip kráčí tím směrem.

XV. Kniha

V jedné knize jsem četl o jezeru Sevan,
o okrové hlíně, o páleném jihu.
V jedné knize jsem četl,
že změníš-li místo, změníš osud.
Je to jako přeladit rádio na jinou stanici,
je to jako vstát a odejít, když Vltava začne vysílat
další pohřební pochod nebo dopisy,
které píše jakýsi básník z vězení své milé –
pelyněk mezi kolejemi začne blednout a bledne,
planý oves na železničních náspech a vprostřed křižovatek
si nepřeje než být spasen.
Tehdy Osip míří na jih. Nebo aspoň mlčí tím směrem.

XVII. Džbán

Já nechci moc, Matylido. Nechci moc,
hliněný džbán arménské země chci potěžkat.
Ráno vysílá Vltava smuteční pochody nebo dopisy,
které píše jakýsi básník z vězení své milé,
tlumené slunce ze dvora osvětluje bolševníky.
My pijeme kávu, každý z šálků má zlatou obroučku.
Zašíváné záclony s očky, jemné a definitivní
jako chupa, nás dělí od okolního světa.
A za nimi libeňské autodílny.
A na policích tolik dobrých knih.
A my pijeme kávu, a tak do nekonečna, a tak do nekonečna,
a tak do nekonečna, tak už napořád, tydlidum.

XVIII. Dům

Matylido, pohněme se,
buddhistické léto zní jako píšťalka
a průvany táhnou z průchodů.
Jen Němec by řekl *projít skrz dům*,
my řekneme projít domem.
Matylido, mluv na mě, prosím tě mluv,
Ma tyldo títko tintítko! Nakonec je jedno,
proč jsi zadržen v pohybu, když jsi zadržen.
Když trávy ztrácejí pružnost a blednou,
planý oves na náspech a vprostřed křižovatek
mluví o možnosti ztratit půdu pod nohama.
Osip našlapuje tiše, jako samuraj, který ví, že vše prohrál.

XIX. Osip míří na jih

Matyldo, já odcházím.

A ty si klidně zůstaň doma možná tě miluju
možná tě mi- ale těmi slovy už nemůžu být živ Ma-
tyldo já odcházím!

Je podzim a já mířím na jih. Všechno co znám, je římsa oken
a trocha trávy (jako pokrm). Proso raší uprostřed zimy
ve sklence od džemu a voda živá ve vodovodu plave –
já stavím si svoji loď Matyldě hladě hlavu.

Když trávy ztrácejí pružnost a ženou klasy vzhůru,
planý oves na náspech a vprostřed křížovatek
hledí do otevřených oken. Tehdy Osip přeskóčí rám.

Osip vykročí na jih. Osip zamíří tím směrem.

MARIÁN HATALA

Vzácný druh nádeje menom Marie Iljašenko

Keď sa povie *Marie Iljašenko a poézia*, napadne mi slovo
pohyb – ako jeden z uzlových pojmov autorkinho základného
životného pocitu a tvorivého princípu, uplatneného v prvotine
Osip míří na jih: „těkavá nehybnost“, „pohyb stěn a buků“,
„trajektorie pohybu“, „nehybnost překrásné zahrady“, „větev
tamaryšku uvedená do pohybu“, „jsme silnější a přesto
nehybnější“, „svět se vrací ke své nehybnosti“, „jsi-li zadržen
v pohybu, jsi to ty, kdo zadržuje“, „proč jsi zadržen v pohybu,
když jsi zadržen?“.

Knižka obsahuje i záľahu pohybových slovies a slovies
označujúcich zmenu stavu. Aby sa tým pomohlo
premiestňovaniu zážitkov, spomienok, skúseností s inými
kultúrami, východnými náboženstvami a historickými
obdobiami, premiestňovaniu predstáv, príbehov, ktoré sa stali
či stanú „v zatáčce snu“, „v podnebesí“, „v bezejmenném
povětrí“, čo môže byť za najbližším rohom i za horizontom.
Všade, kde platí aspoň jedna možnosť z dvojice *zostať na mieste*
alebo putovať. Alebo kde platí oboje. V prospech presnejšieho
nasvietenia vecí, javov a súvislostí i uvoľnenia spirituálnej
energie esteticky pôsobivých veršov, plných podobenstiev
a návratných motívov.

S druhou možnosťou *zostať na mieste i putovať* akiste súvisí
autorkina mierna žánrová dvojdomosť. Inými slovami, do
básnických textov implantuje postupy vlastné próze, no nijako
tým neoslabuje metaforickosť a hudobnosť veršov (viď „Matildě
hladě hlavu“). Nanajvýš rýmy balansujú na pomedzí piesne

a básne. Alebo ich nahrádzajú asonancie. Alebo kolíše počet slabík rýmovaných dvojíc.

Keď sa povie *Marie Iljašenko a poézia*, myslím na *zaujatie* básňou a na každého, kto stojí pred zrkadlom a zadýchava ho – vlastným písaním. Spomeniem si aj na Justynu Bargielsku, ktorá nám vo výbere zo svojej lyriky *Píšeš báseň?* odkazuje, že „našou láskou je vzdialenosť“.

Marie Iljašenko píše, ako cestuje – s láskou. Vzdialeností sa nedeší, ani tých medzi slovami. Veď je s ňou nielen Osip Emilievič Mandelštam a vtáčik Osip – spoločník i dvojník autorského subjektu, ale aj stredoeurópska kultúrna skúsenosť a vlastné bytie, jednosť zhodnocované a zúplňované poznávaním. Nenechajme sa zmiatať: zavše až výstredne proklamovaná nehybnosť je v skutočnosti hybnou silou ďalšieho putovania a objavov, vrátane objavov seba samej.

Parafrázujúc fragment z debutovej zbierky, Marie Iljašenko mieri na juh alebo aspoň mlčí tým smerom. Chápe, že medzi uskutočniteľnosťou a skutočnosťou túžby býva nádejne malý rozdiel. Vie tento druh nádeje pomenovať a podeliť sa s ním...

NOMINACE NA CENU VÁCLAVA BURIANA ZA POEZII

JERZY JARNIEWICZ

(1958) – poľský básnik, literárny kritik, prekladateľ, autor antológií, literárny vedec pôsobiaci na Lodžskej univerzite (anglistika), profesor humanitných vied. Poprvé publikoval v roku 1977. Je autorom rady literárnevědných a literárněkritických knih. Za knihu *Znaki firmowe. Szkice o współczesnej prozie amerykańskiej i kanadyjskiej* (2007) byl nominován na cenu Nike. Překládal mj. Jamese Joyce, Craiga Raina, Christophera Reida a Philipa Rotha. Jako básnik debutoval sbírkou *Korytarze* (1984). K jeho nejvýznamnějším básnickým sbírkám patří *Rozmowa będzie możliwa* (1993), *Niepoznaki* (2000), *Dowód z tożsamości* (2003), *Oranżada* (2005), *Makijaż* (2009). Za sbírku *Na dzień dzisiejszy i chwilę obecną* (2012) byl nominován na Vratislavskou básnickou cenu Silesius a na básnickou cenu Orfeusz, za sbírku *Woda na Marsie* (2015) na cenu Silesius.

(1958) – polski poeta, krytyk literacki, tłumacz, antologista, literaturoznawca, pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Łódzkiego (anglistyka), profesor nauk humanistycznych. Mieszka w Łodzi. Debiut prasowy w roku 1977. Wydał liczne książki literaturoznawcze i krytycznoliterackie. Za tom *Znaki firmowe. Szkice o współczesnej prozie amerykańskiej i kanadyjskiej* (2007) nominowany do nagrody Nike. Tłumaczył m. in. Jamesa Joyce’a, Craiga Raine’a, Christophera Reida i Philipa Rotha. Debiutanckim tomem wierszy Jarniewicza były *Korytarze* (1984). Do jego najważniejszych książek poetyckich należą *Rozmowa będzie możliwa* (1993), *Niepoznaki* (2000), *Dowód z tożsamości* (2003), *Oranżada* (2005), *Makijaż* (2009). Za tom *Na dzień dzisiejszy i chwilę obecną* (2012) nominowany był do Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius i Nagrody Poetyckiej Orfeusz, za tom *Woda na Marsie* (2015) do Nagrody Silesius.

DESET BÁSNÍ

Neogotika ze žlutých cihel

V květnu na Piotrkowské hořela katedrála.
Byl to můj první požár, když nebudu počítat
oheň ve filmech a v televizi. Ty se teprve
narodíš, já jsem byl u katedrály, katedrála
je v plamenech.
Potom jsme oba zkoušeli
v ohni se zabydlet, jako ty žluté ještěrky, které,
jak víme, vlastně neexistují, ale i ten náš oheň
byl přece jiného řádu. Byl dobrý, posilující,
a vyšli jsme uhašení, bez obočí a bez kůže. Taková
nahota, jako kdyby nám trojan vymazal složky
s fotkami, na kterých se milujeme, a nechal jen
monitor. S tou katedrálou pak lidé říkali, že
to nebyl požár, ale komunisti.

Dívka s perlami ve vlasech

Kvůli ní bych jim to podepsal a začal
spolupracovat – je můj
světovým názorem. Že se nestydím? Ne,
nestydím se. Změnil bych si
jméno na takové, co dráždí, rozvázal bych
jazyk, dal se k tajným službám. Tolik zrad,
kolik perel vylovených z vlasů, a každá
živa tím tělem, které ji vydalo. Ona
říká: opustíš matku a zřekneš se
otce, zapálíš dům, ve kterém jsi
přišel na svět, igelitky budou tančit
nad spáleništěm. Přijď, až
nebudeš nikdo. Tak přicházím.
V ústech – dávno neplatné
zlotky s rybářem. Tam, kde byla
víčka, usedl bělásek zelný.

Sešit na počty

„Ne, neznal jsem nikoho, koho by
pověsili nebo zastřelili u takové zdi,
jako je tato” – odpovídám upřímně
holčičce pod schody, protože vím, že smrt
v horách nebo při dopravní nehodě nebere
v úvahu. Nic ti neřeknu, holčičko
pod schody. Mám srdce jak síto a prázdné
kapsy, doráží to ke mně
rychlostí střely. Schovávám
ruce za zády, protože je mám zpocené, a cítím, jak
mi je líže pětihlavý pes. Začíná
být horko, věžák se rozvlňuje
jako transparent, koutkem oka zkoumám, kde
je schovaný sniper. Je
v každém poschodí, v každém
okně domu. S čím počítám? Co se
počítá? Co mi bude spočítané?

Thermidor

Musel z básně vyházet všechna slova,
která byla její. Poslala na něho finační
policii, sankyloty na neoprávněné
výrazy a čert ví koho ještě. Musel ji z básní
vyříznout, protože nebyla jeho. Musel z básní
vyjít ven na vzduch a projít se
po vodě, a zatímco šel, šel a viděl
racky, kteří nebyli ničí,
a hejna nikomu nepatřících ryb.
Šel po moři lehčí než mořská pěna,
tišší než šifra prasklin na zrcadle, v němž
se cizí proměňovalo v naše. Mohl
dublovat Robespiera
s obvázanou sanicí, který uprostřed křiku
dělal krok za krokem, dokud se mu
pod nohama nepropadlo dláždění.

Katalog

Ona, slyšíš, neslyší. Poslouchá –
má na uších sluchátka.
Po znameních ani stopy, zbyly jen předměty,
nesnesitelně připoutané k němé jedinství:
fleška a mobil, fén s difuzérem.
Tuctový katalog jako protéza řádu.

Ona, vidíš, nevidí. Hledí –
na rychlou krajinu, co se skládá za oknem:
tank po Rusácích, nadjezd, skierniewický hřbitov.
Mohl by ji vzít za ruku, ale i když vezme
– to ví, vždyť jak asi – nic tím nespraví. Vlak
nezastaví. Mohl by dojít po stopách.
Stopy zahladit. Roztrhat smuteční triko.

A vůbec: to bylo u ní? Po cestě?
Na cizím prostěradle? V rekvizitárně,
kde byl jen notebook, lesk na rty a klip na nehty,
žádné znamení na potom? Ztrácí
souřadnice. Nejde mu složit
větu, uložit v jazyce. Neslyší.

Prostá báseň o lásce

Shodili jsme ze sebe šaty
a začali se milovat tak revolučně,
až se budova národní banky otřásla v základech,
burzovní index padl až na dno,
a makléři skučeli z ohně, který jim stravoval
útroby a portfolia.

Vtrhli jsme do sebe do mrtě, až se zřítily
zdi přecpaných nápravných zařízení,
z nichž vyšli mstitelé s bejsbolovými pálkami a šli
před ministerstvo vnitřního poklidu.
Policejní úderné oddíly se rozprchly,
po cestě ztrácely štíty, helmy a bloky
a zbyly po nich jen černé polonezy.

Nasedla jsi na mě tak vyzývavě, že investoři
začali v panice balit kufry
a vracet se domů levnými linkami,
přičemž narychlo odváželi Sasnalova plátna,
celý výsledek své poviselské mise,
(jejich cena desetinásobně stoupla
v průběhu pěti let).

Polykal jsem tě jak anarchista, až gotické galerie
Teska a Carrefouru zůstaly ležet v troskách
a ve zdech se roztavily nedobytné bankomaty
PKO BP a Pekao SA,
Lukas banky, Citibank a Amerbanky,
Millenia, Slezské banky, WBK a Alioru,
Inteliga, Deutsche Bank a BPH,
Multi banky, Fortis banky, ING a Poštovní banky.

Miluji tě – naše nahá těla krouží Evropou
jako neopeřený, nevinný komunismus.

Přechod Venuše v Zawierci

Na kartu v recepci píšu smyšlenou adresu a tebe si vymyslím celou. Ale proč nám ten člověk vykládá, že jestli ne dnes, tak takový přechod už v životě neuvidíme? Co myslí tím „v životě“? A jestlipak ví, že podruhé neuvidíme už ani Zawiercie, například, ve dvou? Pozorovat Venuši v jedné linii se Sluncem a námi může být pro oči nebezpečné. No, ledaže v televizi.

Jak je to všechno spolu spojené. Přechod neuvidíme, pokud se na něho nepůjdeme podívat, a pokud se podívat půjdeme, můžeme ho taky nevidět, protože ztratíme zrak. Oba. Jak si je všechno podobné: města ve Slezsku, kolejové autobusy, psi bez domova. Říkej tomu sen z ulice s jilmy, bitva na Bílé hoře, „ta poslední neděle“, ale jestli mě miluješ, musíme se vidět, a z toho samého důvodu se neuvidíme. Sleduješ pohledem písmenka ubíhající v řádku? Bůh stvořil kámen, který neunese.

Švédský cvrček u krbu

Vystoupili jsme, ale kdybychom nevystoupili, vlak by nás zavezl do Svinoústí. A pak dál trajektem, to znamená přes Balt, do malé vlasti detektivek.

A pornografie, kterou jsem si prohlížel o přestávce na školním záchodě. Tenkrát jsem ještě nevěděl, co znamená to švédské slovo v názvu *Fucking*, a na barevných fotkách se už žena pářila se psem. *Pářila* – může se dnes tak mluvit o fotkách? Nepředstavitelné se dalo prohlížet a ukradlo mi spánek. Možná proto ti v posteli říkám obsahy písniček z konce šedesátých let a nad ránem bývám tak nějak slaný. Balt s tím, i když se to nezdá, nemá nic společného. K tomu je třeba něčí jazyk. A tvoje chuťové pohárky na chvíli v jeho dosahu.

Odjíždíme z města

To město je smluvené. Proto jed'
pomalu a neobracej se. Ten riskantní úkol
beru na sebe. Jenom se, proboha,
nezmiňuj o Lotovi, jestli chceš začít
znova od začátku. A možná přímo: od nuly.
Objížďka nás zmátla. Krok za krokem nás
sledují ulice, chodníky nám šlapou na paty,
za rohem číhá další nároží.

Tady se, miláčku, nebydlí, tady člověk je
bydlen. Nadivoko, bez vlastnických práv.
A když chceš usnout, skáčou ti do oken,
v noci ti mění barvu záclon.

Odjíždíme z města. A jenom, proboha,
nezačínej s Herbertem. Město je město
je město je město. Všechno před námi
se otvírá jako na dlani. Tvoje nehty mi dnes
jdou na nervy.

Štafeta pokolení

Koupaliště Vlín v Lodži je na zbourání.
Bude se tam set tráva. Z jednoho konce na druhý
jen tráva. Je pro to jiné slovo? Protože
bych chtěl být dobře pochopen.
Na betonu tráva neroste,
mohl bych říct sám za sebe
a rozehnat, přinejmenším jisté, pochybnosti.
Ty si ale sám rozeber
ta slova, v nichž jsme uzavřeni. A poslouvej dál
až do konce. Jaká je doba, takový je jazyk.
Nepřehlédni: změny na očním pozadí. Oranžáda
už dochází. Ti, kteří si sem sednou po nás,
budou pít mirindu.
Pust' vseгда. Let it be. Amen.

(Přeložila Iveta Mikešová)

DZIESIĘĆ WIERSZY

Neogotyck z żółtej cegły

W maju paliła się na Piotrkowskiej katedra.

Był to mój pierwszy pożar, jeśli nie liczyć ognia z filmów i telewizji. Ty się dopiero urodzisz, ja byłem pod katedrą, katedra stoi w ogniu.

Potem próbowaliśmy oboje w ogniu zamieszkać, jak te żółte jaszczurki, których, wiadomo, tak naprawdę nie ma, ale i nasz ogień był przecież z innego porządku. Dobry był, pożywny, a wyszliśmy zgaszeni, bez brwi i bez skóry. Taka nagość, jakby trojan skasował nam pliki ze zdjęciami, na których uprawiamy miłość, i zostawił ekran. Z tą katedrą to ludzie mówili, że nie pożar to, ale komuniści.

Dívka s perlami ve vlasech

Podpisałbym dla niej lojalkę i zaczął współpracować – jest moim światopoglądem. Że wstyd? Nie, wstydu nie mam. Zamieniłbym nazwisko na takie, co kłuje, rozsznurował język, dał się służbom zwerbować. Tyle zrad, ile pereł wyłowionych z włosów, a każda żywa ciałem, które ją wydało. Ona mówi: matkę rzucisz i ojca się wyprzesz, spalisz dom, w którym przyszedłeś na świat, foliówki zatańczą nad pogorzelskiem. Przyjdź, gdy będziesz nikim. To przychodzę. W ustach – wycofane z obiegu złotówki z rybakiem. Tam gdzie były powieki, siadł bielinek kapustnik.

Zeszyt od rachunków

„Nie, nie znałem nikogo, kogo by
powiesili albo rozstrzelali pod takim jak ten
murem” – szczerze odpowiadam
dziewczynce spod klatki, bo wiem, że śmierć
w górach lub w wypadku na szosie dla niej się nie
liczy. Nic ci nie opowiem, dziewczynko
spod klatki. Mam serce jak sito i puste
kieszenie, dociera to do mnie
z szybkością pocisku. Chowam
za plecami dłoń, bo spocone, i czuję, jak
je liże pięciogłowy pies. Robi się
gorąco, wieżowiec jak transparent zaczyna
falować, kątem oka sprawdzam, gdzie
ukrył się snajper. Jest
na każdym piętrze, w każdym
oknie bloku. Na co liczę? Co się
liczy? Co będzie mi policzone?

Thermidor

Musiał z wiersza powycinać słowa,
które były jej. Nasłała na niego policję
skarbową, sankiulotów od nieprawych
słów, czort zresztą wie kogo. Musiał wykroić
ją z wierszy, bo nie była jego. Musiał wyjść
z wierszy na powietrze i po wodzie
się przejść, a gdy szedł, szedł i widział
mewy, które nie były nikogo,
i ławice do nikogo nienależących ryb.
Szedł po morzu lżejszy niż piana na morzu,
cichszy niż szyfr pęknięć na lustrze, w którym
cudze zamieniało się w nasze. Mógł
zdublować Robespierre’a
z obandażowaną szczęką, który pośród krzyków
stawiał krok za krokiem, zanim
nie rozstąpił mu się pod podeszwą bruk.

Katalog

Ona, słyszysz, nie słyszy. Słucha –
ma na uszach słuchawki.

Po znakach ani śladu, zostały tylko przedmioty,
nieznośnie przywiązane do niemej pojedynczości:
pendrive, komórka, suszarka z dyfuzorem.
Tuzinkowy katalog jak proteza porządku.

Ona, widzisz, nie widzi. Patrzy –
na szybki krajobraz, który się składa za oknem:
czołg poradziecki, wiadukt, skierniewicki cmentarz.
Mógłby wziąć ją za rękę, ale wzięciem
– wie, bo jakże – niczego nie załatwi. Nie
zatrzyma pociągu. Po śladach mógłby dotrzeć.
Trop zatrzeć. Zedrzeć żałobny tizert.

Właśnie: to było u niej? W podróży?
Na cudzym prześcieradle? W rekwizytorni,
gdzie laptop, błyszczak, obcinacz do paznokci,
i ani znaku na potem? Gubi
współrzędne. Nie składa mu się
zdanie, nie układa w języku. Nie słyszy.

Prosty wiersz o miłości

Zrzuciliśmy ubrania
i zaczęliśmy się kochać tak rewolucyjnie,
że zadrżał gmach banku narodowego,
sięgnął dna indeks giełdowy,
a maklerzy zawyli z ognia, który trawił im
trzewia i portfele.

Wtargnęliśmy w siebie do szczytu, aż runęły mury
przepełnionych zakładów poprawczych,
i wyszli mściciele z kijami do bejsbola, i poszli
pod ministerstwo spokoju wewnętrznego.
Rozpierzchły się szturmowe bataliony policji,
gubiąc po drodze tarcze, kaski i notesy,
zostały po nich tylko czarne polonezy.

Dosiadłś mnie tak wyzywająco, że inwestorzy
zaczęli w panice pakować walizki,
i wracali do domów tanimi liniami,
wywożąc naprędce oleje Sasnała,
cały dorobek swojej nadwiślańskiej misji
(dziesięciokrotne przebicie w cenie
w ciągu pięciu lat).

Połykałem cię jak anarchista, aż w gruzach legły
gotyckie galerie Tesco i Carrefouru,
roztopiły się w ścianach pancerne bankomaty
PKO BP, Pekao SA,
Lukas Banku, Citi Banku, Amerbanku,
Millenium, Śląskiego, WBK, Alioru,
Inteligo, Deutsche Banku, BPH,
Multi Banku, Fortis Banku, ING i Pocztowego.

Kocham cię – nasze nagie ciała krążą po Europie
jak nieopierzony, niewinny komunizm.

Tranzyt Wenus w Zawierciu

W recepcji wpisuję do karty wymyślony adres, a ciebie
wmyślam od początku. Ale czemu ten facet przypomina nam,
że jeśli nie dziś, to już w życiu nie zobaczymy takiego tranzytu?
Co ma na myśli, że „w życiu”? I czy wie,
że drugi raz nie zobaczymy także Zawiercia, na przykład,
we dwoje? Oglądanie Wenus w jednej linii ze Słońcem
i nami może być groźne dla oka. No, chyba że w telewizji.

Jak wszystko się ze sobą łączy. Nie zobaczymy tranzytu,
jeśli nie pójdziemy popatrzeć, jeśli
pójdziemy popatrzeć, możemy go nie zobaczyć,
bo utracimy wzrok. Oboje. Jak wszystko jest do siebie podobne:
miasta na Śląsku, szynobusy, bezdomne psy. Nazwij to snem
z ulicy więzów, bitwą pod Białą Górą, „tą ostatnią niedzielą”,
ale jeśli mnie kochasz, musimy się zobaczyć,
i z tego samego powodu nie zobaczymy się. Śledzisz
wzrokiem uciekające na pasku literki? Bóg
stworzył kamień, którego nie uniesie.

Szwedzki świerszcz za kominem

Wysiedliśmy, a mogliśmy nie wysiadać,
pociąg zawiózłby nas do Świnoujścia. A potem
prom, znaczy, że przez Bałtyk, do małej ojczyzny
kryminalów.
I pornografii,
którą oglądałem na przerwie w szkolnej ubikacji.
Jeszcze nie wiedziałem, co znaczy w tytule szwedzkie słowo
Fucking, a już na kolorowych zdjęciach
kobieta parzyła się z psem. *Parzyła* – można dziś tak
o zdjęciach? Co niewyobrażalne,
było do oglądania i zabrało mi sen. Może dlatego
streszczam ci w łóżku piosenki z końca lat sześćdziesiątych
i robię się nad ranem taki jakiś słony. Bałtyk
mimo pozorów nie ma tu nic do rzeczy.
Do tego potrzebny czyjś język. I twoje kubki smakowe,
chwilowo w jego zasięgu.

Wyjazd z miasta

To miasto ukartowane. Dlatego jedź
powoli i nie odwracaj się. Wezmę na siebie
to ryzykowane zadanie. Tylko, na Boga,
nie wspominaj o Locie, jeśli chcesz zacząć
od nowa. A może prościej: od zera.
Objazd jest zmyłką. Trop w trop za nami
biegną ulice, chodniki depczą nam po piętach,
za rogiem czyha kolejny narożnik.
Bo tu się, kochanie, nie mieszka, tu się jest
mieszkany. Na dziko, bez prawa własności.
A gdy chcesz zasnąć, skaczą ci do okien,
zmieniają nocą kolory firanek.
Wyjeżdżamy z miasta. I tylko, na Boga,
nie wyjeżdżaj z Herbertem. Miasto jest miastem
jest miastem jest miastem. Wszystko przed nami
otwiera się jak na dłoni. Drażnią mnie dzisiaj
twoje paznokcie.

Sztafeta pokoleń

Fala na Zdrowiu gotowa do rozbiórki.
Będą siać trawę. Od końca do końca
trawa. Jest na to inne słowo? Bo
chciałbym być dobrze zrozumiany.
Na betonie trawa nie rośnie,
mógłbym powiedzieć od siebie
i rozwiać, pewne przynajmniej, wątpliwości.
Sam jednak dokonaj rozbioru
słów, w których nas zamknięto. I słuchaj dalej
do skutku. Jaki czas, taki język.
Nie przeocz: na dnie oka zmiany. Kończy się
oranżada. Ci, którzy po nas tu siądą,
będą pili mirindę.
Pust wsiegda. Let it be. Amen.

LESZEK ENGELKING

Poezie permanentně otevřená

Jerzy Jarniewicz je bezpochyby jedním z nejdůležitějších
polských básníků narozených ve druhé polovině padesátých
let 20. století. Už v jeho básnickém debutu *Korytarze* se slibně
rýsovala zajímavá literární osobnost. V pořadí ve druhé sbírce
Rzeczy oczywistość lze jasně vycítit prvky poezie – *sit venia
verbo* – společensky a politicky angažované, protitotalitní.
Není to však jediné téma této sbírky. Objevuje se tu spor
s náboženskou tradicí, vzpoura proti judeokřesťanskému
dědictví a bohu, kterému nezáleží na utrpení, jímž je naplněn
tento svět. Ve sbírce *Rozmowa będzie możliwa* se projevuje
jeho fascinace etymologií, pomocí níž proniká hluboko do
jazyka, do vrstevnatosti polštiny. Kritici vyzdvihovali význam
sbírky *Niepoznaki*, i sám autor ji označil za pro sebe zvláště
důležitou. Výkladové slovníky polského jazyka sice výraz
„niepoznaka“ uvádějí, ale s poznámkou, že se vyskytuje
výhradně jako součást určitých slovních spojení. Slovo samo
o sobě tedy neexistuje, a proto může nabývat různých významů.
Takový titul také naznačuje dvě další témata této sbírky
i Jarniewiczova díla jako celku – téma možnosti poznání a téma
času. V další tvorbě básníka sužuje také otázka identity. Ve
sbírce *Oranżada* se Jarniewicz se zvláštní důrazem obrací do
minulosti. Jenže minulost je tady ve stavu permanentní agónie,
a čím je vzdálenější, tím více je mrtvá.
Nelze si nevšimnout ani erotiky, jež v Jarniewiczově poezii hraje
podstatnou roli: erotika je u něj mnohem autentičtější než

zaujetí pro jazykové jevy, a přece pouze díky jazyku je možné ji zaznamenat.

Identita básní a identita každé z básnickových sbírek se brání jednoznačnému popisu, ba co víc, celé toto dílo vlastně touží být právě takové: nejednoznačné a proměnlivé.

Jako celek je Jarniewiczova tvorba velmi bohatá, neustále se vyvíjí, a přesto se tu a tam vrací ke styčným tématům a postupům (v nejnovější sbírce *Woda na Marsie* se objevuje erotika i odkazy na nejnovější polské dějiny). Zároveň je tato poezie permanentně otevřená, pohlcuje nové jazykové jevy a nové prvky skutečnosti, chce být proměnlivá a – smrtelná. Zajisté nás ještě jednou překvapí svou mimořádnou vitalitou.

Poezja permanentnie otwarta

Jerzy Jarniewicz jest bez wątpienia jednym z najważniejszych poetów polskich urodzonych w drugiej połowie lat pięćdziesiątych XX w. W debiutanckim tomie *Korytarze* można było znaleźć zapowiedź pojawienia się interesującej osobowości literackiej, której odrębny głos właśnie się kształtuje. W drugim z kolei tomie, zatytułowanym *Rzeczy oczywistość*, silnie daje się odczuć pierwiastek poezji, *sit venia verbo*, społecznie i politycznie zaangażowanej, antytotalitarystycznej. To jednak nie jedyny temat książki. Pojawia się tu spór z tradycją religijną, bunt przeciw dziedzictwu judeochrześcijańskiemu i bogu, który nie przejmując się cierpieniem wypełniającym świat. W tomie *Rozmowa będzie możliwa* daje o sobie znać fascynacja etymologią, która jest sposobem głębokiego wnikania w język,

wiersze Jarniewicza chętnie dobierają się do głębokich warstw polszczyzny. Krytycy podkreślali znaczenie tomu *Niepoznak* w dziele Jarniewicza, także autor uznał go za szczególnie dla siebie istotny. Słowniki języka polskiego odnotowują wprawdzie „niepoznakę”, ale z uwagą, że występuje ona tylko w pewnych wyrażeniach. Samo w sobie słowo to więc nie istnieje, a wobec tego może obrastać różnymi znaczeniami. Tytuł zapowiada też dwa inne tematy książki i dzieła Jarniewicza, temat możliwości poznania i temat czasu. Poetę nurtuje też w dalszej twórczości kwestia tożsamości. W tomie *Oranżada* Jarniewicz szczególnie wyraźnie zwraca się ku przeszłości. Tylko że przeszłość jest tu w stanie permanentnej agonii, odchodząc coraz dalej, coraz bardziej umiera.

Warto też zwrócić uwagę na erotykę, w poezji Jarniewicza niezwykle istotną, bardziej autentyczną niż zjawiska językowe, a przecież tylko dzięki językowi możliwą do zanotowania. Tożsamość wierszy i tożsamość każdej z książek poety niechętnie poddaje się jednoznacznym opisom. I, co więcej, dzieło to takie właśnie, niejednoznaczne i zmienne, być pragnie.

W ogóle twórczość ta jest bardzo bogata, wciąż ewoluuje, a przecież raz po raz wraca do najważniejszych dla siebie tematów i chwytów (w najnowszym tomie, *Wodzie na Marsie*, pojawia się i erotyka, i odwołania do najnowszej historii Polski). Zarazem poezja ta jest permanentnie otwarta, wchłania nowe zjawiska językowe i nowe elementy rzeczywistości i chce być zmienna i... śmiertelna. Z pewnością nie raz nas jeszcze zaskoczy niesłychaną żywotnością.

LAUREÁT CENY VÁCLAVA BURIANA ZA KULTURNÍ PŘÍNOS KE STŘEDOEVROPSKÉMU DIALOGU

Na Cenu Václava Buriana v kategorii Za kulturní přínos ke středoevropskému dialogu jury nominovala polského překladatele, esejistu a novináře Aleksandra Kaczorowského a slovenskou historičku holokaustu Katarínu Hradskou. Výbor pro Cenu Václava Buriana uděluje cenu prvnímu jmenovanému.

ALEKSANDER KACZOROWSKI

(1969) – polský překladatel, prozaik, esejista a novinář. Vystudoval bohemistiku v Ústavu slavistiky Varšavské univerzity (1998). Působil v deníku *Gazeta Wyborcza* (do června 2002), byl zástupcem šéfredaktora týdeníku *Newsweek Polska*. V současnosti je šéfredaktorem anglojazyčného čtvrtletníku *Aspen Review Central Europe*, který vychází v Praze. Překládal prózu Bohumila Hrabala, Egona Bondyho a Josefa Škvoreckého. Je autorem románu *Praskie łowy* (Świat Literacki, 2007), knihy rozhovorů *Europa z płaskostopiem* (Wydawnictwo Czarne, 2006), dvou zcela odlišných sbírek esejů *Praski elementarz*

(Wydawnictwo Czarne, 2001, druhé vydání 2012) a *Ballada o kapciach* (Wydawnictwo Czarne, 2012) a také dvou biografii Bohumila Hrabala *Gra w życie. Opowieść o Bohumilu Hrabalu* (Wydawnictwo Czarne, 2004) a *Słodka apokalipsa* (Wydawnictwo Czarne, 2016). Za biografii Václava Havla s názvem *Havel. Zemsta bezsilnych* (Wydawnictwo Czarne, 2014) byl v roce 2015 nominován na cenu Teresy Torańskiej časopisu *Newsweek*. Ve stejném roce za tuto knihu získal ocenění Ambassador Nowej Europy.

(1969) – polski tłumacz, prozaik, eseista i dziennikarz. Ukończył studia bohemistyczne w Instytucie Slawistyki Uniwersytetu Warszawskiego (1998). Pracował w „Gazecie Wyborczej” (do czerwca 2002), był zastępcą redaktora naczelnego tygodnika „Newsweek Polska”. Obecnie jest redaktorem naczelnym wydawanego w Pradze angielskojęzycznego kwartalnika „Aspen Review Central Europe”. Tłumaczył prozę Bohumila Hrabala, Egona Bondy’ego i Josefa Škvoreckiego. Opublikował powieść *Praskie łowy* (Świat Literacki, 2007), tom rozmów *Europa z płaskostopiem* (Wydawnictwo Czarne 2006), dwa bardzo odmienne zbiory esejów: *Praski elementarz* (Wydawnictwo Czarne 2001, wydanie drugie 2012) i *Ballada o kapciach* (Wydawnictwo Czarne 2012), oraz dwie biografie Bohumila Hrabala: *Gra w życie. Opowieść o Bohumilu Hrabalu* (Wydawnictwo Czarne 2004)

i *Słodka apokalipsa* (Wydawnictwo Czarne 2016). Jest też autorem biografii Václava Havla zatytułované *Havel. Zemsta bezsilnych* (Wydawnictwo Czarne 2014). Za tę ostatnia knižkę nominovaný zosťal w 2015 roku do Nagrody „Newsweeka” im. Teresy Torańskiej. W tym samym roku i za tę samą knižkę otrzymał nagrodę Ambasadora Nowej Europy.

LESZEK ENGELKING

Velvyslanec

Aleksander Kaczorowski a polsko-český dialog? Jedno patří k druhému! Těžko byste hledali někoho, kdo se o tento dialog zasloužil více, a navíc v tolika různých oblastech. Jako novinář a redaktor časopisů utvářejících veřejné mínění objasňuje čtenářům taje české politiky a její historické, geopolitické, sociologické a kulturní pozadí. Jako životopisec Václava Havla pomáhá Polákům porozumět této výjimečné osobnosti české politiky a kultury, přitom je však zasvěcuje do reálií období politického přelomu a let následujících. Ne nadarmo známý, i v Česku populární polský reportér Mariusz Szczygieł napsal: „Je to životopis Václava Havla, ale zároveň vyprávění o 20. století v srdci Evropy. Tu knížku Alku Kaczorowskému závidím.“ Není to ostatně jediná životopisná kniha v tvorbě tohoto polského bohemisty – vydal už dvě různé biografie pro něj snad nejdůležitějšího spisovatele, Bohumila Hrabala (*Gra w życie. Opowieść o Bohumilu Hrabalu a Słodka apokalipsa*). Autor v nich projevuje značnou erudici, když o spisovateli uvádí málo známá či zcela neznámá fakta. Zároveň je třeba zdůraznit, že Hrabalův životopisec ani na chvíli nevychází z formy, ani na chvíli ho neopouští ona důležitá schopnost vyprávět, zaujmout a vtáhnout čtenáře do děje. Jako překladatel uvedl do polského prostředí mj. Hrabalova *Něžného barbara*, ale také knižní rozhovor *Klíčky na kapesníku*, který s tímto spisovatelem vedl László Szigeti (v polštině vyšel pod názvem *Drybling Hidegutiego*). Při své fascinaci Hrabalem objevil také prózu další vynikající osobnosti z jeho okruhu, Egona

Bondyho (prozaická miniatura *Mníšek* v polštině nese název *Noga świętego Patryka*). Kaczorowski však překládal i dalšího výjimečného českého spisovatele 20. století, Josefa Škvoreckého (*Przypadki niefortunnego saksofonisty jazzowego*). Jako zkušený odborník na interview nám Kaczorowski přiblížil českou kulturu v knize rozhovorů (nejen s Čechy, ale Češi tu převažují) *Europa z płaskostopiem*. Jako esejista a znalec literatury psal o mnoha významných spisovatelích a jejich díle. Vyzdvihneme tu především sbírku esejů *Praski elementarz*. Osobnosti, které se v této skvělé knize objevují, jsou v Polsku obecně dobře známé a mají široký okruh příznivců: jmenujme alespoň Franze Kafku (jako Pražan se přirozeně nachází v oblasti zájmu Kaczorowského, ačkoli – jak známo – kromě pracovních poznámek nic česky nenapsal), Milana Kunderu, Otta Pavla, Bohumila Hrabala. Hrdinou jedné ze studií je také Jiří Weil, v Polsku dosud téměř neznámý. Snad právě text v knize *Praski elementarz* přesvědčí o Weilových kvalitách některého z polských vydavatelů.

Dokonce i v Kaczorowského autorské umělecké próze hraje české prostředí podstatnou roli, je to patrné už z názvu jeho románu *Praskie łowy* (Pražské lovy). Olomoučany však zřejmě zaujme i fakt, že kromě Prahy se v knize objevuje také olomoucká Ponorka.

Aleksander Kaczorowski také dokázal ocenit zásluhy jiných o rozvoj česko-polského dialogu. Byl to on, kdo na smutečném shromáždění na počest Václava Buriana uvedl, že nejbližších pět set let nebude mít Polsko v České republice takového přítele.

Nejbližších pět set let, a možná už nikdy.

V roce 2015 Kaczorowski obdržel prestižní ocenění Ambasador Nowej Europy. O výjimečných osobnostech, jež jsou uhranuty

určitou zemí a propagují tuto zemi ve své vlasti i ve světě, se hovoří jako o „skutečných ambasadorech“, „velvyslancích kultury“ atp. Toto označení je tak banální, že když ho tu používám, musím se červenat. V banalitách se však často skrývá pravda, a to pravda samozřejmě, jinak by nebyly banalitami. A tak vám tedy blahopřeji, pane velvyslanče Kaczorowski.

Ambasador

Aleksander Kaczorowski i dialog polsko-česki? Pasują do siebie jak ulał! Trudno znaleźć kogoś, kto bardziej się temu dialogowi przysłużył, a w dodatku przysłużył się na wielu różnych polach. Jako dziennikarz i redaktor czasopism, często zarówno dość wysokonakładowych, jak i opiniotwórczych, objaśnia czytelnikom tajniki czeskiej polityki i jej uwarunkowania historyczne, geopolityczne, socjologiczne i kulturowe. Jako biograf Václava Havla pomaga Polakom zrozumieć tę wybitną postać czeskiej polityki, ale i kultury, a także realia okresu przemian ustrojowych i pierwszych lat po nich. Nie darmo znany reportażysta polski, popularnych również w Czechach Mariusz Szczygieł napisał: „To biografia Václava Havla, ale zarazem opowieść o XX wieku w sercu Europy. Zazdroszczę Alkowi Kaczorowskiemu tej książki”. To zresztą niejedyna książka biograficzna w twórczości polskiego bohemy, wydał on też dwie różne biografie chyba najważniejszego dla siebie pisarza, Bohumila Hrabala (*Gra w życie. Opowieść o Bohumilu Hrabalu i Słodka apokalipsa*). Autor zdradza znakomitą erudycję, podaje dotyczące pisarza fakty znane mało albo

w gruncie rzeczy nieznane. Zarazem trzeba powiedzieć, że biografa nie opuszcza ani na chwilę poczucie formy ani nie opuszcza go ważna umiejętność, mianowicie umiejętność interesującego, wciągającego czytelnika opowiadania. Jako tłumacz Kaczorowski przyswoił polszczyźnię m. in. *Czułego barbarzyńcę* Bohumila Hrabala, a także wywiad-rzekę z pisarzem, przeprowadzony przez László Szigetiego (*Kličky na kapesniku*, które po polsku ukazały się pod tytułem *Drybling Hidegutiego*). Zafascynowany Hrabalem, sięgnął też po prozę jednej z wybitnych postaci z jego kręgu, Egona Bondy'ego (*Mnišek*, mikropowieść, która po polsku nosi tytuł *Noga świętego Patryka*). Innym wybitnym czeskim pisarzem dwudziestowiecznym, którego Kaczorowski tłumaczył, jest Josef Škvorecký (*Przypadki niefortunnego saksofonisty jazzowego*). Jako specjalista od przeprowadzania wywiadów nasz bohater przybliży nam czeska kulturę w tomie rozmów (co prawda nie tylko z Czechami, ale Czesi wyraźnie tu dominują) *Europa z płaskostopiem*. Jako eseista i znawca literatury wreszcie pisał o wielu wybitnych pisarzach i ich dziełach. Należy tu wymienić przede wszystkim tom esejów *Praski elementarz*. Postaci, o których traktują szkice zamieszczone w tej znakomitej książce, są w Polsce na ogół dobrze znane i mają tu spore grono wielbicieli. Wyliczmy bowiem: Franz Kafka (jako prażanin mieści się on w naturalny sposób w obszarze zainteresowań Kaczorowskiego, chociaż – jak wiadomo – z wyjątkiem notatek służbowych nie napisał nic po czesku), Milan Kundera, Ota Pavel, Bohumil Hrabal. Jeden z bohaterów szkiców polskiego krytyka, Jiří Weil, jest natomiast u nas znany stanowczo za słabo; może tekst zamieszczony w *Praskim elementarzu* przekona do niego wreszcie naszych wydawców.

Nawet w prozie artystycznej Kaczorowskiego Czechy odgrywają istotną rolę, widać to już z tytułu jego powieści: *Praskie łowy*. A więc Praga. Dla ołomuńczan ciekawy będzie jednak fakt, że w książce pojawia się też ołomuniecka Ponorka. Kaczorowski potrafił też docenić wkład innych w rozwój dialogu czesko-polskiego. Podczas uroczystości żałobnych Václava Buriana powiedział, że przez najbliższych pięćset lat Polska nie będzie mieć w Czechach takiego przyjaciela. Przez najbliższych pięćset lat, a może nigdy, W 2015 r. Kaczorowski otrzymał prestiżową nagrodę Ambasadora Nowej Europy. O wybitnych postaciach zafascynowanych danym krajem i propagujących ten kraj w swojej ojczyźnie i na świecie mówi się jako o „prawdziwych ambasadorach”, „ambasadorach kultury” itp. To określenie jest tak banalne, że używając go tutaj, muszę się czerwienić. W banałach jednak często kryje się prawda i to – inaczej nie byłyby banałami – prawda bardzo oczywista. A więc jednak: gratulacje, panie ambasadorze Kaczorowski.

JURY 2016

PETR BORKOVEC

(1970) se narodil v Louňovicích pod Bláníkem. Pracoval jako redaktor revue Souvislosti, Nakladatelství Lidové noviny, Lidových novin, Literárních novin. V současnosti pracuje jako dramaturg café Fra a redaktor nakladatelství Fra. Od roku 1990 vydal patnáct knih básní, próz a textů pro děti. Zatím poslední knihou je básnická sbírka Wernisch (2015). Jeho sbírky a soubory vyšly v Německu, Rakousku, Anglii a Itálii. Překládal poezii Vladislava Chodaseviče, Vladimira Nabokova, Jevgenije Rejna, Josifa Brodského aj. S Matyášem Havrdou přeložil Sofoklova Krále Oidipa a Aischylova Oresteiu. V Listech vede již několik let rubriku Poezie.

LEZSEK ENGELKING

(1955) je básník, novelista, překladatel, literární vědec a kritik. Pracuje v Ústavu současné kultury Lodžské univerzity. V letech 1984–1995 působil v redakci časopisu Literatura na Świecie. Přednášel dějiny české literatury a dějiny českého a slovenského filmu na Varšavské univerzitě (1997–1998). Jako host přednášel na Univerzitě Palackého v Olomouci. Vyučoval také umělecký překlad na Varšavské a Jagellonské univerzitě. Knižně publikoval sedm básnických sbírek a výběrovou sbírku obsahující také nové básně, dále sbírku krátkých prozaických

útvárů a také úspěšné monografie (Vladimir Nabokov, Jáchym Topol). Je stálým spolupracovníkem dvouměsíčníku Listy.

(1955), poeta, nowelista, tłumacz, literaturoznawca i krytyk. Zatrudniony w Instytucie Kultury Współczesnej Uniwersytetu Łódzkiego. Od roku 1984 do 1995 pracował w redakcji „Literatury na Świecie”. Wykładał historię literatury czeskiej oraz historię filmu czeskiego i słowackiego na UW (1997–1998). Był gościnnym wykładowcą na Uniwersytecie Jana Palackiego w Ołomuńcu. Uczył również przekładu artystycznego na Uniwersytecie Warszawskim i Jagiellońskim. Ogłosił książkowo siedem tomów wierszy oraz ich wybór zawierający również utwory nowe, tom krótkich form prozatorskich, jak również kilka popularnych i naukowych monografii (m.in. Vladimira Nabokova i Jachyma Topola)

MARIÁN HATALA

(1958) bol do roku 2003 šéfredaktorom československého týždenníka MOSTY, odvtedy je v slobodnom povolání ako básnik, prekladateľ po nemecky písanej poézii (Reiner Kunze, R. D. Brinkmann, Erich Fried...) a prózy (Ingo Schulze, Sabine Gruber...), publicista. Je členom najväčšej rakúskej spisovateľskej organizácie Grazer Autorenversammlung so sídlom vo Viedni, píše kultúrno-politické články, recenzie, aforizmy, fejtóny a eseje (tie aj pre Slovenský rozhlas), stály spolupracovník dvojmesačníka Listy. Naposledy vydal básnické zbierky *LúbOstnato* (2013) a *Nespavosť alebo plus mínus štyri steny* (2016). Žije v Bratislave.

Cena Václava Buriana Olomouc

BEDEKR

Básně Milana Děžinského jsou ze sbírky *Tajný život* a z připravované sbírky *Obcházení ostrova*. Básně Marie Iljašenko jsou ze sbírky *Osip míří na jih*. Básně Jerzyho Jarniewicze jsou ze sbírek *Oranžada*, *Makijaż*, *Na dzień dzisiejszy i chwilę obecną* a *Woda na Marsie*.

Texty: Milan Děžinský, Marie Iljašenková, Jerzy Jarniewicz, Petr Borkovec, Leszek Engelking, Marián Hatala, David Voda

Překlady: Iveta Mikešová, Jan Jeništa

Redakce: Tomáš Tichák, David Voda

Jazyková spolupráce: Zita Chalupová

Autoři fotografií: Petr Palarčík (s. 2), Ondřej Lipár (s. 9, 22), Justyna Bargielska (s. 36), Jacek Herok (s. 63),

Grafická úprava: Petr Palarčík

Logo: Martin Burian, Petr Palarčík

Programová spolupráce: Jan Dadák, Petr Palarčík, Vladimír Merta, Jiří Schnapka

Vydal Výbor pro Cenu Václava Buriana z. s. v Olomouci u příležitosti prvního ročníku Ceny Václava Buriana Olomouc, který se uskutečnil v Komunitním centru Wurmova 7 a v Hospodě U Musea 28. září 2016

Náklad: 150 ks

Tisk: Properus, s. r. o.

Poetry © Milan Děžinský, Marie Iljašenko, Jerzy Jarniewicz, 2016

Commentary © Petr Borkovec, Marián Hatala, Leszek Engelking, David Voda, 2016

Graphic design © Petr Palarčík, Martin Burian, 2016

ZÁŠTITU NAD AKCÍ PŘEVZAL PRIMÁTOR STATUTÁRNÍHO MĚSTA OLOMOUCE
DOC. MGR. ANTONÍN STANĚK, PH.D.

Regulamin 2016

- i. Komitet Nagrody Václava Buriana powołał pięcioosobowe czesko-słowacko-polskie jury; jego czwartym, honorowym członkiem jest Prezydent Olomuńca, piątym zaś Tomáš Tichák, reprezentujący czasopismo „Listy”.
- ii. Każdy z jurorów (z wyjątkiem honorowego członka jury i członka reprezentującego „Listy”) ma prawo nominować do nagrody jednego poetę lub jedną poetkę. Każdy z jurorów dysponuje jednym głosem w końcowym głosowaniu na laureata.
- iii. Nominacja oznacza zaproszenie do Olomuńca, zwrot kosztów podróży, zapewnienie noclegu oraz honorarium wysokości 200 euro; dotyczy to zarówno nominowanych, jak i jurorów.
- iv. Każdy z jurorów przygotowuje notę biograficzną swojego nominowanego lub nominowanej oraz poświęconą mu lub jej laudację.
- v. Wiersze zostaną przełożone z polskiego na czeski i wydrukowane w okolicznościowej publikacji; będą w wersji drukowanej dostępne na spotkaniu z autorami.
- vi. W dniu wyboru laureata jury i nominowani spotkają się w ratuszu, gdzie powita ich Prezydent miasta.
- vii. W godzinach popołudniowych autorzy zaprezentują jury i publiczności swoje utwory, po każdej poetyckiej prezentacji nastąpi przedstawienie opinii jurorów oraz ich publiczna dyskusja.
- viii. Prezentacji wierszy towarzyszyć będzie wybór laureata Nagrody Publiczności.
- ix. Wieczorem jury ogłosi laureatów Nagrody Václava Buriana za poezję (nagroda wynosi 1000 euro) i za wkład w dziedzinie kultury do dialogu środkowoeuropejskiego (nagroda również wynosi 1000 euro).
- x. Laureat otrzyma również jako część nagrody srebrną broszkę zaprojektowaną przez Martina Buriana.

Cena Václava Buriana Olomouc je česko-polsko-slovenské soutěžní literárně-kulturní setkání v Olomouci. Mezinárodní odborná jury (za účasti zástupce Rady města Olomouce) nominuje trojici básníků a básnířek, o jejichž poezii pak veřejně diskutuje. V českých zemích jde o ojedinělý pokus, jak nově definovat literární soutěž (inspirovaný německojazyčným prostředím); v intencích života a díla novináře, polonisty a básníka Václava Buriana (1959–2014).